

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria : Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate : Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA și ȘCOALA“ Eaș banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
---	--	--

Avis!

Prin aceasta se aduce la cunoștința P. T. public spre știre și orientare, că Ven. Consistor diecesan din Arad, prin rezoluțiunea sa de sub Nr. 6558/1902 referitor la espedarea foaiei oficioasă diecesană »Biserica și Școala« a binevoit a dispune, ca începând dela 1 Ianuarie 1903 afară de numărul prim să se expedeze foaia numai :

- celor ce o vor cere și respective o vor abona chiar, deși nu ar achita momentan abonamentul ;
- celor ce în anii din urmă au solvit regulat abonamentul și
- celor ce Consistorul li-ar acorda din cas în cas gratuit.

Arad, din șed. cons., ținută la 22 Nov. (5 Dec.) 1902.

Redacțiunea.

Nr. 12700 Pres.

Ioan

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe din Transilvania și mitropolit al Românilor gr-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor din diecesa gr.-or. română a Aradului: dar' și îndurare dela Dumnezeu-Tatăl și Domnul nostru Iisus Cristos, eaș dela noi archipăstorească binecuvântare.

„Nașterea Ta, Cristoase D-zeul nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinței“.

După voința prea bunului Dumnezeu, fiind voi, astădată, lipsiți de arhiepiscop, care să vă tindă mângăierea sufletească și la aceste sfinte sărbători, vin eu a suplini aceasta, și a vă întreține câteva momente, în cugetări evlavioase,

despre însemnătatea cea mare a evenimentului celui minunat al nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Cristos, la a cărui serbare v'ați întrunit și voi acum, în număr așa mare, aici în casa lui Dumnezeu.

Cât de mare și de minunat este acel eveniment, și mai bine veți înțelege iubiților, dacă vă voiu aminti, că de când există lumea, nu s'a ivit alt eveniment mai mare și mai însemnat ca evenimentul cel minunat al nașterii Domnului nostru Iisus Cristos; nici când nu s'a prorocit, cu mii de ani mai înainte. — atât de mult, ca și despre ivirea acelu mare eveniment; nici când oamenii n'au așteptat mai cu mare dor și nerăbdare împlinirea vre-unei alte prorocii, ca și împlinirea profeției despre nașterea Domnului! Nici când alt eveniment nu s'a vestit lumii și prin vre-un semn minunat, precum s'a vestit nașterea Domnului prin ivirea stelei cei neobișnuite, care a condus pe Craii sau Magii dela răsărit, la Vifleem, unde s'a născut Domnul; nici când nu s'a mai auzit ca Magii sau Craii din alte țeri îndepărtate, să alerge, cu daruri, la închinăciunea unui prunc de curând născut, precum au alergat cei trei Crai de la răsărit, cu daruri, la închinăciunea Domnului: Nici când nu sa cutremurat vre-un împărat de nașterea unui prunc nevinovat, precum s'a cutremurat atunci puternicul Irod împăratul și tot Ierusalimul cu dînsul, de nașterea pruncului din Vifleem; și nici când nu s'a arătat atâta bucurie, la îngeri în ceriu și la oameni pe pământ, ca la nașterea Domnului, cântând: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bunăvoire«.

Și ce alta însemnează toate acestea, iubiților, decât că pruncul, cel cu mii de ani mai înainte prorocit de profeți, pruncul cel cu atâta dor așteptat de îngeri și de oameni, și închinat de Craii dela răsărit, n'a fost numai prunc ca

alți prunci; ci el a fost trimisul lui Dumnezeu, a fost *Mesia* cel promis de Dumnezeu, a fost unul născut Fiiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Cristos, »*carele pentru noi și a noastră mântuire s'a pogorît din ceriu, s'a întrupat dela Duhul sfânt și din pururea fecioară Maria și s'a făcut om*«.

Mari și minunate lucruri acestea, cari toate s'au făcut numai pentru-că prea bunul Dumnezeu, în nemărginita sa iubire de oameni, nu s'a îndestulat că a făcut lumea aceasta cu toate ale ei, pământul cu toate bunurile lui, și ceriul cu toată strălucirea lui, pentru noi oamenii; nu s'a îndestulat că pe noi oamenii ne-a făcut de cea mai aleasă făptură, dintre toate ființele sale, dându-ne stăpânirea peste toate zicând: »*creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul*«; nu s'a îndestulat prea bunul Dumnezeu numai cu atâta, ci după căderea omului în păcat și în amara robie, și după înstrăinarea lui dela D-zeu părintele seu, și prin aceasta dela binele și fericirea sa: pentru reîntoarcerea și apropierea lui de Dumnezeu, a trimis în lume mai întâiu proci și vestitori, făcând semne și minuni, eară »*când a sosit plinirea vremii*«, a trimis chiar și pe unul născut Fiiul seu, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Cristos, ca să mântue pe om de păcat și de urmările lui, apropiindu-l earăși de D-zeu părintele seu, și așa ridicându-l earăși la starea fericirii cei dintâi.

Iată dar' iubiților, cum s'a descoperit și s'a împlinit taina cea din veci ascunsă și de îngeri neștiută: eată, pentru ce a zis îngerul Domnului către păstorii din giurul Vifleemului, când s'a născut Domnul: »*eată vestesc vouă mare bucurie că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, carele este Cristos Domnul*«; eată pentru ce s'au bucurat îngerii în ceriu și oamenii pe pământ; iată de ce ne bucurăm și noi toți, mari și mici, bogați și săraci, de nașterea Domnului.

Și într'adevăr, cum nu ne-am bucura vîzînd câte bunătăți ne-a făcut nouă Dumnezeu; cum nu ne-am bucura vîzînd că numai pentru noi a trimes în lume chiar și pe unul născut Fiiul său, căci el n'avea nici o lipsă de aceasta cum nu ne-am bucura când istoria ne spune că de tristă și dureroasă era viața și starea noastră a oamenilor, înainte de venirea Domnului, când cei slabi erau robi celor tari, când cei tari vindeau pe robii lor, cum se vînd azi dobitoacele: cum nu ne-am bucura știind că dacă n'ar fi venit Domnul din ceriu pe pământ, noi și astăzi am fi în osînda robiei păcatului și a întunecului; noi nici astăzi n'am cunoaște pe adevăratul Dumnezeu, părintele nostru, nici astăzi nu am cunoaște sublima noastră chemare, de a ne perfecționa, deservîși tot mai mult, după cuvîntul sf. evanghelii: »*fiți deservîșiți, precum este*

și tatăl vostru cel din ceriuri«, și a ne tot mai apropia de Dumnezeu, părintele nostru, și așa nici astăzi n'am nisui la binele și fericirea pentru cari suntem făcuți.

Prin venirea Domnului însă, s'a delăturat osînda păcatului și a întunecului, și așa din robi, cum eram mai înainte, am devenit fiii și moșteni ai lui Dumnezeu, precum ne spune și sf. Apostol cetit astăzi: »*de acum nu mai sunteți robi, ci fiii, ear de sunteți fi și moștenitori sunteți ai lui Dumnezeu, prin Iisus Cristos*«. Astfel ni-s'a deschis earăși calea la binele posibil, în această vieață, și la fericirea cea vecinică, în vieața viitoare.

Ce învățături mari și frumoase acestea, iubiților, cum ne arată ele nemărginita iubire a lui Dumnezeu spre noi; cum ne spun ele, că prea bunul Dumnezeu a făcut totul, pentru binele și fericirea noastră; dar' tot asemenea ne mai spun, și că binele și fericirea le putem ajunge numai stînd pururea în legătură cu Dumnezeu, ascultînd și urmînd sfințele lui în vîțături, precum ascultă și urmează toți fiii cei buni învățăturile vrednicilor lor părinți, apoi conlucrînd și noi la înaintarea noastră, rugînd pe bunul Dumnezeu, ca *El să facă numai ceea-ce n'am pute noi face*. Ear pentru-ca noi să conlucrăm cât mai înțelepțește, la binele și fericirea noastră, făcînd numai cele bune și folositoare, ferindu-ne de cele rele și păgubitoare Domnul nostru Iisus Cristos, ne-a mai adus din ceriu și lumina cunoștinții, pe care ni-o întonează și troparul acestor sîrbători, prin cuvintele: »*Nașterea ta Cristoase Dumnezeul nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinții*.«

Ce dar mare este acea lumină a cunoștinții, veți înțelege și mai bine iubiților, dacă vă voi mai spune, că tot ce vedem în lume, frumos, admirabil, măreț și folositor, este făcut și produs prin acea lumină. Ea este care luminează mintea oamenilor, și prin care înaintează și se ridică familiile și națiunile, tot la mai multa vază, bunăstare și onoare; și tot ea este, care ajută pe oameni la binele vremelnic, și la fericirea cea vecinică.

Precum vedeți, iubiților, Domnul nostru Iisus Cristos nu ne-a adus bunuri materiale, de cari este plin pământul, nu ne-a adus ceea-ce este pe pământ; ci ne-a adus ceea-ce nu era, ne-a adus pe lângă mântuire și lumina cunoștinții, ca să ne învețe cum să știm folosi mai bine bunurile pămînteste, cu cari ne-a binecuvîntat Dumnezeu.

De aici și provine că oamenii cei mai cu multă lumină a cunoștinții sunt în stare mai bună și mai multămitoare; ear cei fără de acea lumină în stare mai rea și slabă.

De unde urmează, că dacă voim să ajungem și noi soarte și stare tot mai bună, să

ajungem binele și fericirea pentru cari ne-a făcut Dumnezeu, atunci să ne silim și noi, tot mai mult, a ne lumina mintea, cu lumina cunoștinții, pe care ne-a adus-o nașterea Domnului, pentru-ca înzestrați cu acea lumină, să lucrăm și noi, cât mai înțelepțește, la binele și fericirea noastră. Căci să-mi credeți iubiților, că în ce măsură, ne vom câștiga și noi aceea lumină, în aceeași măsură se va îmbunătăți și soarta noastră. Și earăși, în ce măsură vom întrelăsa a ne câștiga acea lumină, se va mai tot îngreua și soarta noastră. Pentru-că numai prin acea lumină ne putem câștiga mai ușor și mai întru prisosință cele de lipsă, atât pentru viața din aceasta lume cât și pentru fericirea din cealaltă lume.

Deci ce vă pot recomanda, și la aceasta ocaziune, mai cu căldură, decât să aveți pururea în vedere, că sărbătorile acestea, sunt nu numai ale bucuriei, dar și ale luminei, căci Domnul a venit în lume nu numai să ne mântuie, dar și să ne lumineze, după cum și însuși zice: »eu sunt lumina lumii« și așa să vă siliți iubiților, tot mai mult, a vă lumina și voi, precum se luminează și ceilalți compatrioți, cei tineri prin școală, ear cei în vârstă prin biserică, care nu este numai loc de rugăciune, ci și de învățură pentru-ca înzestrați cu lumina cunoștinței de Dumnezeu, să știți lucra numai cele bune și folositoare, ferindu-vă de cele rele și păgubitoare, făcând fapte bune, ce se resplătesc cu bine, ferindu vă de cele rele ce se resplătesc cu rău, pentru-ca așa să ajungeți, și voi la stare și pozițiune tot mai bună ca și celelalte popoare conlocuitoare, și să simțiți tot mai multă bucurie sufletească, nu numai în aceste sfinte sărbători, ci și în celelalte zile ale vieții voastre. Amin.

Ceea-ce dorindu-vă din inimă și poftindu-vă ca aceste sf. sărbători, precum și cele apropiatoare ale anului nou și ale botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate, mulțămire și îndestulare, și să le ajungeți întru mulți ani fericiți, cu binecuvântare arhierască am rămas.

Sibiu, la sărbătorile nașterii Domnului din 1902.

Al vostru tuturor
de tot binele voituri

Ioan Meșianu, m. p.
arhiepiscop și mitropolit.

Predică

la sărbătoarea Nașterii Domnului.

„Eată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul că s'a născut vouă astăzi mântuitor, care este Cristos. Domnul.“
(Luca c. 2. v. 10—11).

Iubiților creștini!

1902 de ani trecut-au, decând îngerul Domnului aduse păstorilor din giurul Vitleemului vestea de bu-

curie, că Cristos Mântuitorul, așteptarea tuturor neamurilor, eată, s'a născut. Acesta era cel mai mare eveniment din viața omenimei. Insemnătatea, ce o are în lumea fizică învierea din morți a unui om, pentru lumea spirituală a întregii omenimi, a fost nașterea cea după trup a Domnului Cristos. Căci fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc, ca sub chipul omului să omoare păcatul acestuia în trupul său, aducându-l la nouă viață. Aceasta ni-o spune nouă și Sf. Apostol Pavel, în epistola sa scrisă către Romani astfel: „Pentru acea dară, precum prin greșala unuia, întru toți oamenii a intrat osândirea: așa și prin îndreptarea unuia, întru toți oamenii a intrat în dreptarea vieții. (Rom. c. 5. v. 18.)

De aceea, bucuratu-s'au atunci toți, cei-ce primiră mai întâi această veste. Bucuratu-s'au de nașterea lui Cristos îngerii din Cer, cari în cerească melodie intonau cântarea: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.“ (Luca c. 2. v. 14.) Bucuratu-s'au păstorii, cei-ce în giurul Vitleemului își păstoriau turmele sale, cari ca la o minune alerгарă să vadă semnul, cel vestit de înger, și căutând aflat-au peștera unde s'a născut și eslea unde s'a pus pruncul și s'au închinat Lui. Bucuratu-s'au încă maghii dela răsărit, cari din îndepărtarea Persiei, pe urma stelei neobicinuite au venit și aflând pe împăratul cel nou născut, îi aduseră închinăciune și prinos de daruri; aur, tămâie și smirnă. Căci ca astrologii, cetind ei din stele, — deși înșiși se închinau la stele, — văzută-au la răsărit steaua Lui, despre care Valaam strămoșul lor i-au învățat, cum-că Moise prorocul lui Israil a prorocit că: „O stea dintru Iacob va străluci și se va ridica un om dintre israiliteni, care va perde pe toți boerii moavitenilor“ (Numeri c. 24 v. 17.) Bucurie era deci la tot poporul, care aștepta mântuire dela Cel de sus.

Dar nu mai puțină bucurie simțim și noi creștinii de azi, Iubiților, precum bucuratu-s'au și antecesorii noștri, dar bucurase-vor și următorii noștri, din veacurile viitoare, în ziua, când sărbăm Nașterea cea de pe trup a fiului lui Dumnezeu; căci ziua aceasta ne-a adus nouă lumină cunoștinții de Dumnezeu, pacea de pe pământ și bunăvoirea dintre oameni: lucruri, dela cari atărnă fericirea noastră vremelnică și vecinică.

Bucuria noastră însă, numai atunci va fi adevărată, sinceră și deplină, dacă Mântuitorului nostru și noi îi-vom aduce închinăciune din toată inima ca oarecând păstorii și prinos de daruri, ca oarecând maghii. Și eu socotesc a fi spre folosul nostru, ca să ne cugetăm mai întâi la darul mântuirii, ce ne-au adus Nașterea Domnului și să cunoaștem mărirea lui, ca să putem alege cumpăna cea potrivită la măsurarea darurilor, cu cari datorim noi să-l întimpinăm.

Dar fie, Iubiților, ca cuvântarea mea de azi, să vă servească vouă de cumpănă dreaptă, de măsură adevărată a prinoaselor voastre; ear ca resplătă nu vă cer alta, fraților, decât ascultare și earăși ascultarea voastră!

I.

Iubiților Creștini!

Ocasiunea cea mai potrivită de a cunoaște prețul mântuirii, ce bunătatea lui Dumnezeu a adus-o omenimei, este ziua aceasta, când s'erbăm Nașterea Domnului. Să ne întrebăm, fraților, oare care este rostul pentru-ce s'fârșit a luat trup omenesc fiul lui Dumnezeu din fecioara Maria și s'a născut pe pământ între cele mai simple și umilite condițiuni? Ca să pot eu răspunde la aceasta, de lipsă este să vă conduc cu sufletul la originea răului, pentru care s'a cerut mântuirea; să vă conduc la oamenii cei dintâiu, zidiți cu mâna lui Dumnezeu. Despre Adam și Eva ne spune scriptura, că Dumnezeu i-a creat, ca să fie stăpâni peste pământ, și li-au dat fericirea raiului, unde nici o lipsă nu cunoșteau. Aveau însă o datorință, de a cunoaște pe cel-ce i-a zidit. Împlinind voia lui exprimată în porunca: să nu mănânce dintr'un pom, ca semn al dependenței. Ei însă calcă porunca, mâncând din pom, prin ce s'evârșește păcatul cel mare strămoșesc, care cuprinde în sine o mulțime de păcate. Căci ei cred mai întâi șarpelui, ear lui Dumnezeu îi arată neîncredere. Nu se îndestulesc cu bunătățile, ce li-a dat Dumnezeu, ci doresc mai mult, arătând lăcomie. Prin atingerea lor de lucrul cel oprit s'evârșesc furtul. Prin poamele oprite doresc să ajungă a fi asemenea cu Dumnezeu, precum șerpele zisese Evei, că: „*veți fi ca Dumnezeu cunoscând binele și răul,*“ prin ce arată mândrie. În fine, în loc să ceară ertare, se desvinovățesc, și nu arată îndreptare sau pocăință. Pentru aceea Dumnezeu îi pedepsește cu mare, dar' meritată pedeapsă, că îi scoate din raiu, și pe lângă urmările rele, ce-i ajung, perd tot ajutorul. Eată, Iubiților, urmările aceluși păcat le-au moștenit și le vor moșteni toți următorii lor, până la s'fârșitul veacurilor. Dar Dumnezeu prea milostiv și drept fiind, o mângăere totuși mai lăsă omului și aceea era făgăduința unui mântuitor, care venind va zdrobi stăpânirea păcatului. Omenimea însă rămase robită de păcate și patimi, și în starea aceasta ticăloasă, avisată fiind numai la puterile sale proprii, a trebuit să se îndepărteze tot mai mult de Dumnezeu și binele moral, în decurs de veacuri.

Dar' cu toate acestea, religiunea sau legătura cu Dumnezeu, ca o însușire innăscută a sufletului, și-o păstră el în toate timpurile. În toate epocile, cari s'au succedat, recunoșteau oamenii, că în lume există o ființă puternică, dela care atarnă totul; dar timpul, locul și împrejurările, le imprimă deosebite forme de credință. De aceea la început adorau natura; apoi se închinau la puterile elementare și în fine degeneră religiunea în închinăciune de idoli sau chipuri cioplite. Un întunec caotic stăpânește acum mintea întregii omenimi în privința credinței, pentru a cărui delăturare se cerea se vină cea lumină mare, despre care Isaia prorocul a profetit, ear evangelistul Mateiu face amintire că: „*poporul, cel-ce ședea întru întunec a văzut lumină mare, și celor-ce ședeau în laturea și în*

umbra morții, lumină a strălucit lor,“ (Mat. c. 4. v. 16.) Astfel când Israil, neamul ales alui Dumnezeu, prin grația de sus era deplin preparat, pentru primirea făgăduinței din început, că din s'ămânția aceea să se ridice Messia cel așteptat: atunci precum St. Apostol Pavel a scris Galeatenilor: „*Când a venit plinirea vremii a trimis Dumnezeu pe fiul său, cel născut din muere; care s'a făcut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i rescumpere, care ca să luăm moștenirea fiască.*“ (Gal. c. 4. v. 4. 5.) Eată, acel timp sosind, când omenimea era destul de matură, pentru primirea darului: Fiul lui Dumnezeu ia trup omenesc din preacurata fecioară Maria, și ca astăzi se naște, în peștera din Vitleem. Și așa, Cristos Mântuitorul, smerindu-se pe sine, îmbracă chipul omului, ca mediu al rescumpărării sau ușă de intrare în împărăția lui Dumnezeu, pentru care pe noi ne-a câștigat de fii și moștenitori.

Acum să vedeți, iubiților, cum s'a desvoltat procesul rescumpărării? Încă dela ivirea sa în lume, Cristos combate păcatul, din ale cărui lanțuri veni să deslege pe om și predică virtutea. Căci să priviți cu ochii sufletului vostru, fraților, la Iisus, pruncul cel născut în peșteră și ocrotit în iesle, și oare să nu vedeți aici strălucindu-ne o sublimă virtute? Oare să nu pătrundă până în adâncul inimii voastre smerenia cea mare, cu care vine pe lume fiul lui Dumnezeu? Oare mai văzuta-ți sau vă puteți chiar închipui, ca fiul de împărat sau alt om de stare, la nașterea sa să aibe în loc de palat peștera și în loc de leagăn ieslea, precum la Cristos s'a făcut aceasta? Și întrebați-mă, că totuși, pentru-ce s'a întemplat așa? Eată, iubiților: El a luat pe sine chipul robului, al omului păcătos, nu ca să se arate pe sine pătimăș, ci ca învingând patimile, să arate omului, ce este virtutea. Cum ar fi și combătut mai nimerit Mântuitorul nostru mândria lui Adam, care, precum ați auzit, nu era îndestulit cu fericirea raiului, ci doria mai mult: a se ridica peste sferile pământestești la cele cerești, ca să fie asemenea cu Dumnezeu. Da, vedeți, creștinilor, Cristos începe vieța sa de pe pământ cu virtutea smereniei. Și precum i-a fost începutul, așa întreagă vieța de pe pământ. El ajungând în v'rstă, învață prin cuvânt și faptă, și celor dornici de mântuire le grăiește astfel: „*Cel-ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, și să-și ia crucea sa și să vină după mine.*“ (Marcu c. 9 v. 34). Inv'țătura lui Cristos se desvoaltă asemenea ramurilor unui pom în două direcțiuni: de o parte în direcțiunea cunoașterii de Dumnezeu și a datorințelor către El, ear; de altă parte în cunoașterea datorințelor față de aproapele. În contra credinței idolești, El ne învață să credem că: „*Domnul Dumnezeuul nostru este un Domn*“ (Mat. c. 2 v. 29) și că acela este „*Duh*“ (Ioan c. 4 v. 24), pe care „*nimeni nu l'a văzut nici odinioară*“ (Ioan c. 1 v. 18) și „*cel-ce se închină Lui, să se închine cu Duhul și cu adev'rul.*“ (Ioan c. 4 v. 24). El ne învață să știm, că deaproapele nostru este tot omul din lume. Dela el știm, că Dumnezeu este părintele tuturor oamenilor, și aceștia ca fii aceluiași părinte sunt frați

între sine. Dela el cunosc oamenii, că legătura firească, care există între părintele trupesc și fiii săi, precum și a fraților între sine: este și legătura dintre Dumnezeu și toți oamenii, care legătură se arată prin iubirea împrumutată. De aceea, întreagă învățătura lui Cristos se razimă pe iubirea de Dumnezeu și de-aproapele. „Să iubești pe Dumnezeu din toată inima ta... și pe de-aproapele tău, ca pe tine însuși“ — sună porunca lui Cristos. Deci, evangelia lui a fost iubirea, din care ca dintr'un izvor purcede: adorarea lui Dumnezeu cel adevărat și frățietatea dintre oameni.

Aceste învățături Domnul Cristos le întărește prin faptele sale. El nu face deosebire, ca fariseii, între drept și păcătos, precum însuși despre sine a zis, că: „nu am venit să chem pe cei dreapți, ci pe cei păcătoși la pocăință“ (Marcu c. 9. v. 13.) Și ce frumoase exemple a dat despre aceasta? El iartă muerii cei păcătoase și plange asupra Erusalimului culpabil. (Luca c. 19 v. 31). Când învățaceii scot sabia spre apărare, El dojenește nobilul lor zel. Și oare pentru-ce? Pentru-că, precum ați auzit din cântarea cea îngerească, El a adus pe pământ pacea și între oameni bunăvoirea. Minunile lui de pe pământ sunt tămăduiri, și întreaga lui viață e plină de binefaceri. Din nemărginită iubire către oameni, petrece cu sêracii și binecuvântă pe cei din suferințe. Și ce mai face El? iartă pe cei-ce-l asupresc și-l batjocoresc și se roagă pentru cei-ce-l rês-tignesc, când se aduse pe sine „jertfă de rês-cumpărare pentru mulți.“ Da, așa a făcut El, așa a predicat între oameni virtutea prin fapte și așa a învățat și cu cuvântul să facem noi. *Iubiți pe vrășmașii voștri* — a zis El — și faceți bine celor-ce vă fac vouă rău.“ Așa-dară legea lui Cristos este legea virtuților; ear pe aceste trepte se ridică omul la fericirea vremelnică și vecinică.

Și ne convingem despre aceasta, fraților mei, când vom cerca, că toate statele, cari dela Cristos încoace, pe legea lui s'au organizat și cu sfințenie țin la respectarea virtuților, a căror basă este dragostea evangelică: cât de fericite s'au făcut, arătând progres în toate cele bune, ce aparțin împărăției vremelnice. Ear' că virtuțile sunt și căile pentru împărăția vecinică: ne sunt martori toți sfinții lui Cristos cari urmară chemările Lui și prin minunile lor, ne arătară noauă onoarea la care ei au ajuns înaintea lui Dumnezeu, ca o chezășie puternică despre înălțarea omului pe scara virtuților, cuprinse în legea lui Cristos. Căci răul de sine fuge dela omul, care umblă pe calea binelui; precum întunerecul nu poate avea împreunare cu lumina.

De aceea, veți cunoaște acum marele adevăr, ce se exprimă în frumoasa cântare a zilei de azi, cu care preamărim pe Cristos când zicem: „Nașterea Ta Cristoase Dumnezeul nostru, rêsărit-a lumii lumina cunoștinții...“ Dar' veți înțelege totodată, iubiților, cum ne-a scos pe noi Cristos din întunerec și ne-a adus la lumină și de ce valoare neprețuită este darul mântuirii, ce ne-a adus Nașterea lui Cristos pe pământ prin lumina cunoștinții. Deci să vedem acum și aceea, cum

trebuie să ne apropiem azi de leagănul lui Cristos de ieslea speluncii din Vitleem, care este leagănul mântuirii noastre?

II.

Dacă ați fost atenți la cele auzite până acum, fără îndoială, veți fi aflat ușor, că ce ar fi și datorია noastră astăzi față de Cristos, pruncul. Eată ați auzit, cum păstorii și maghii aduseră închinăciune lui Cristos, și noi oare să fim mai prejos decât aceia? O, nu, iubiților! Noi, câți ne vedem aici în casa lui Dumnezeu, de aceea ne-am adunat, ca: „să ne închinăm și să cădem la Cristos, cel-ce s'a născut din fecioară.“ Dar' bine este a ști, cum să fie închinăciunea noastră înaintea fiului lui Dumnezeu. Aceasta ni-o spune însuși Cristos când zice: „Duh este Dumnezeu și cel-ce se închină Lui, să se închine cu duhul și cu adevărul.“ (Ioan c. 4. v. 24). De aceea, când stați în această sf. casă în fața lui Cristos cel-ce în mijlocul nostru petrece nevêzut: nu fățăriți închinăciune, ca Irod, împêratul, care încă a promis maghilor, că vrea să se închine, dar' în faptă plănua moartea lui Cristos. Și nu fiți fățarnici, ca fariseii, despre cari a zis Cristos: „că bine a prorocit Isaia de voi fățarnicilor, că poporul acesta cu buzele mă cinsteste, eară inima lor departe stă dela mine (Marcu c. 7 v. 6); ci închinăciunea voastră să fie adevărată și isvorită din inimă sinceră. Apropiati-vê de Cristos, mântuirea noastră, cu propusul tare, de-a nu vê putea abate dela această datorință, nici cele mai grele împregiurări, precum oare-când pe maghi, în executarea propusului lor nobil nu-i putu înfrânge: nici drumul îndelungat și plin de pedece, nici lipsele cele multe, ce-i ajung pe călători. Și atunci, bucuria și mângăierea acelor va fi, azi, bucuria și mângăierea deplină a voastră.

Ear' darurile voastre, să nu fie aur și lucruri scumpe, ci fie ele din cele mai simple, de cele ce însuși Mântuitorul Cristos dela noi așteaptă, adecă faptele cele bune a dragostei creștinești. Să fie acelea: mila către cei sêraci și din suferințe trupești și sufletești; iertarea păcatelor acelor greșiți; mângăierea bolnavilor și acelor robiți; primirea și ocrotirea străinilor și buna și frățeasca înțelegere dintre voi. La acestea însuși Cristos ne îndeamnă, când zice că: „mila voiește ear' nu jertfa,“ ear' Apostolul Pavel în epistola sa scrisă Galatenilor zice: *purtați sarcina unul altuia și așa veți plini legea lui Cristos*“ (Gal. c. 6 v. 2). Căci acestea sunt rodirile păcii și ale bunei voiri, a acelor nobile sêmênțe, ce cu bogată mână le-a sêmênat El pe pământul nostru; deci cuvîne-se Lui acum, să și primească ale Sale dintru ale Sale.

Da, așa e, iubiților! Cristos, Domnul nostru, veni în forma sêmênătorului pe pământ, și a sêmênat sêmênțe scumpe, precum este: dragostea, pacea și bunăvoirea dintre oameni,—și le-a lăsat noauă moștenire, ca să-i aducem rodirile sale la vremea sa, întocmai precum făcu și stăpânul casei din pilda evangheliei. Ear' rodirile acestor plante nobile, sunt toate faptele bune,

sêvirșite pentru Dumnezeu și de-aproapele. Și trebuie să vă spun și acum, că Cristos Dumnezeu Duh fiind, El numai daruri duhovnicești așteaptă și primește dela noi în ziua Nașterii Sale. Deschideți dară vistierile sufletului vostru, o, fraților, și scoateți acestea roduri a facerii de bine și le depuneți, ca daruri de bun preț la picioarele lui Iisus. Ear' dacă nu aveți acestea roduri, examinați ființa voastră și aflați că de ce nu le aveți? Căci, cum deveniți nepregătiți, ca să vă închinați Mântuitorului vostru? De aceea vă sfătuiesc, că dacă în grădina sufletului vostru s'au sporit buruienile răutății, căutați să le pliviți, și înlocuiți-le cu plante aducătoare de roduri bune ale virtuților creștinești, până încă este timp, până e zi, că după zisa Domnului Cristos, va veni noaptea, când nime nu poate să lucreze.

Știind deci, că toți aveți talanți dela Domnul nostru, cei-ce cu talanții vostri v'ați ostenit de ați lucrat, și v'ați adunat aceste daruri: prezentați-le cu dragoste lui Cristos; ear' aceia cari pentru slăbiciunile voastre sunteți lipsiți de fapte bune: aduceți făgăduință, că vi-le veți câștiga, și că talanții vostri nu-i veți lăsa fără de roade în viitor, ca și voi să aveți bucurie deplină de Nașterea lui Cristos, acum și pururea.

* * *

După acestea sperez, iubitorilor, că din destul vi-am lămurit obiectul cuvântării mele, în cele ce ați auzit, și ați putut pe deplin cunoaște, în ce se cuprinde mântuirea, ce ne-a adus-o Nașterea Domnului. Sperez, că v'ați însemnat bine și datorințele, ce le aveți, când vă apropiați acum de Cristos, în ziua Nașterii Lui; cum trebuie să vă închinați și cu ce daruri să-l întimplați: ceea-ce cu toată bunăvoința și datorii să faceți. În această credință, de încheiere, vă rog, acum, fraților! Să uniți cu mine glasurile voastre în rugăciune comună, ca să lăudăm pe Cristos, Mântuitorul în cântare de mărire:

„Nașterea Ta Cristoase Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinții. Că întru dînsa ceia-ce slugiaii stelelor dela stea s'au învățat: să se închine Ție soare-lui dreptății și să Te cunoască pe tine răsăritul cel de sus. Doamne mărire Ție!” Amin.

Bărăteaz, în 8/21 Decembrie 1902.

Nicolae Crișmariu,
paroch.

Căsătorii de probă.

— Reflexiuni la articolul d-lui Dr. Iosif Sigiescu. —

»Căsătoria de probă« — ca articol de ziar e într'adevăr curios, produce și senzație, dar' nu stârnește nici un simțământ de îngrijorare pentru cei ce cunosc împrejurările și trăiesc în mediul la care se provoacă dl. Dr. I. Sigiescu, — pe simplul motiv, că în realitate aceste căsătorii »de probă« nu sunt *datini*, ci cel mult *rarități*.

Bine să distingem: E deosebire între *căsătoria de probă* cum o descrie dl. Sigiescu, încheiată

între copii minoreni sub etatea prescrisă de lege, adică dela anii 13—15, și între *concubinată*, care se contractează între junii ajunși la etatea prescrisă de lege, adică fetele la 16 ani, ear' feciorii la 18 ani.

Căsătoriile »de probă« între copii obvin foarte rar, și provin numai din indolența crasă ce o dovedesc unii părinți față de fiii lor lăsați în voia întemplerii. Un părinte înțelept, care dorește binele și fericirea fiicei sale, nu-și dă fata nevêrstnică în căsătorie »de probă«, prea bine știind, că o atare căsătorie se sfârșește totdeauna cu dimiterea și nenorocirea fetei. Un părinte prost, ușoratic și indolent își lasă fata nevêrstnică în voia întemplerii, și atunci de sine înțeles, că ea poate ușor să alunece încă în adolescență pe povârnișul imoralității.

În cazul acesta însă, nu »*datina* imorală a căsătoriei de probă«, care se reduce la vr'o câteva casuri numai, are să ne inspire îngrijorări, ci prostia și indolența părinților, cari desbrăcați de simțământul datorinței, nu-și îngrijesc copiii nevêrstnici în deajuns.

Va să zică: nu *din datină* se fac aceste căsătorii escesive, ci *din decadență* intelectuală, care însă în raport cu educațiunea intelectuală are să dispară treptat din societatea omenească.

De altmintrelea casuri de aceste obvin nu numai la Români, ci și la celelalte neamuri conlocuitoare, chiar în măsură cu mult mai mare. — *Neamțul* de pildă permite fiicei sale adolescente să-și aducă peste noapte drăguțul în casă. sfârșindu-se esercițiul nocturn de regulă cu câte un escedent organic, realizat în contul reputațiunii fiicei sale, care a devenit mamă fără vreme. *Unguroaica* contractează căsătorii de aceste nu numai la noi în țeară, ci — cum se știe — în Europa întreagă, ear' *Sêrboaica* dacă nu poate altcum, recurge la un espedient cu mult mai practic: fuge la june, care o ține câtă-va vreme, — de probă, — și apoi îi dă drumul.

E prin urmare acesta un rău comun tuturor neamurilor din țeară. D'aci provine și »mirarea« dlui Sigiescu, »că despre *datina* asta imorală așa de puțini au cunoștință,« — de sigur, pentru-că căsătoria de probă nu e *vre-o datină* proprie Românilui, ci e *vr'un cas* numai de o extremă ușurintă, indolență, și decadență intelectuală — comun de-altmintrelea tuturor popoarelor din țeară.

Am zis »*vr'un cas* numai,« pentru-că la Români din comitatul Torontalului cel puțin (la care încă se provoacă dl. Sigiescu) abia cred că va putea arăta *doauă* casuri concrete de căsătorii de probă, cum le descrie D-sa, încheiate între copiii dela 13—15 ani.

Cu mult mai periculoase însă sunt în privința moralității și religiosității *concubinatele*, contractate între cei ce au ajuns deja etatea prescrisă de

lege, și între cei majoreni. Aceste sunt *datini* cari într'adevăr trebuie să trezească îngrijorări pentru cei chemați a remedia răul, pe unde s'a ivit, care și acesta e un rău comun tuturor neamurilor din țeară.

Pentru combaterea și stîrpirea acestui rău însă, care s'gduie familia, societatea și statul de-o potrivă, nu e chemată numai preoțimea (la care cu multă predilecțiune reflectează dl Sigiescu) care nici nu are în mână decât bietul *sfat* și puterea *cu-vîntului volant*, — ci în primul plan este chemat să intervină prin forurile sale *statul*, care are în mână *puterea executivă*; nu însă prin a atrage atențiunea forurilor bisericești, nici prin ordinațiuni ministeriale, *cari nu se execută*, ci prin lege și eată cum:

1. Să șteargă neconfesionalitatea, care s'gduie simțul religios, sugerează în popor credințe deșarte și-l face accesibil pentru vrăjitorii.

2. Să șteargă căsătoria civilă, ori cel puțin să oblige și căsătoria bisericească, fără de care cea civilă în veci va rămânea un lucru neisprăvit, dacă nu chiar de prisos.

3. Procurorul să tragă la răspundere pe cei ce trăiesc în concubinată și pe părinții, cari își dau copiii minoreni în concubinaj sau în căsătorii ilicite, ca pe niște făcători de rele, cari scandalizează societatea, vatemă religiozitatea și infectează moralul public.

In hoc signo vinces! Acestea dacă dl Sigiescu le-ar exopera dela înaltul guvern, sunt sigur, că concubinatele s'ar stîrpi într'o săptămână.

Altmintrelea înzadar te vei opinti să urnești *cu cuvîntul* bolovanul ce-ți stă curmezis în cale, dacă nu ai putere *fisică* și *nici ajutor*.

Valeriu Magdu,
preot.

CRONICA.

* **Colecta.** Nr. 460 pentru „Fondul de ajutorare al elevilor dela Seminarul diecesan rom. gr. or. din Arad“ dela oficiul parochial din Sentelec — prin colectantul Ioan Popovici:

Mihail Cuc, 40 fil.; George German, 40 fil.; Mihail Daraban, 12 fil.; Hacker Bernátné, 20 fil.; George Maina, 10 fil.; Dimitrie Beleneș, 12 fil.; Teodor Cuc, 10 fil.; Teodor Beleneși, 10 fil.; Ioan Restye, 10 fil.; Nicolae Beleneși, 10 fil.; Dimitrie Cuc, 10 fil.; Nicolae Cuc, 10 fil.; Mihai Popa din Tașad, 1 cor.; Petru Pavea, 1 cor.; Vasilie Oniț, 50 fil.; Ioan Popovici colectant, 1 cor. De tot 5 cor. 44 fil.

In legătură cu Nr. 6558/1902 publicat în acest număr de redacțiunea foii „Biserica și Școala,” referitor la expedarea foii începînd dela Nr. 2/1903, prin aceasta grăbim a ruga pe toți

acei domni, corporațiuni și comune bisericești cari doresc a fi abonați la această foaie, binevoiască a ne încunoștința despre aceasta, cel mult până în 10 l. c. căci la dincontră pe basa ordinațiunei de mai sus, suntem siliți a sista expedarea. Cei ce mai sunt în restanță cu abonament pe anul 1901 și 1902, binevoiască a-l transpune administrațiunei noastre în timpul cel mai scurt.

Arad, la 2 Ianuarie 1903.

Administrația tipografiei diecesane Arad,

Strada Révay Nr. 10.

AVIS!

Prin aceasta rugăm pe toți acei Domni cari au dela noi în comisie calendare pe anul 1903 să binevoiască a returna în timpul cel mai scurt esemplarele de prisos ca astfel să putem satisface încă în vreme comandelor ce am primit ulterior.

Administrația tipografiei diecesane.

Arad, strada Révay Nr 10.

* **A apărut:** »*Amvonul bisericii gr.-o rt. române.*« Tomul I. Predici: pentru toate Duminicile de peste an, care se estinde pe 30 coale de tipar octav mare.

Pe lângă aceea, că se presintă elegant, fiind tipărit cu litere nouă, mai are și fiecare predică câte un clișeu, icoană sfântă.

Predicele cuprind citațiuni și pilde bogate din Sf. Scriptură, Sf. Părinți, istoria clasică a anticității, precum și din istoria noastră națională.

Eșind opul mult mai voluminos decât cum s'a crezut, prețul lui se urcă la 3 coroane.

Pentru expedarea mai cu înlesnire a opului P. T. abonenți sunt rugați a trimite prețul cărții adăugînd și 20 fil pentru francare.

Opul se poate procura dela autorul: I. Nicorescu, preot, prof. de rituale în Arad, str. Révay Nr. 10.

Concurs.

Pentru indeplinirea definitivă a parochiei vacante Măneasa, se escrie concurs, cu termin de 30 de zile, dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1). Usufructul alor 6 $\frac{1}{2}$ jugh. pământ estravilan; 2) birul parochial dela circa 70 de

case, rescumpărat cu câte două coroane; 3) stolele îndatinate și 4) întregirea venitelor dela stat, cu suma de 1499 cor., pentru preoți cu 8 cl. gimnasiale.

Nefiind casă parochială, în suma de întregire de mai sus, sunt cuprinse și 80 cor., stabilite de Înaltul guvern, pentru cvartir.

Dările publice le va suporta cel ales.

Recurenții sunt poftiți, ca recursese instruite cu documentele prescrise, adresate comitetului parochial din Măneasa, să le substearnă în termenul indicat oficiului protopopesc din Buteni (N. Buttyin Arad m.), având a se presenta în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesti.

Măneasa la 15/28 Decembrie 1902.

Sinesie Ioja, m. p.

Pavel Hardițiu, m. p.

preș. comit. par.

not. comit. par.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopop.

—□—

1—3

În conformitate cu Înaltul decis Consistorul Nr. 6957 din 26 Noembrie (9 Decembrie) a. c., pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante din comuna Bruznic, protopresbiteratul Lipovei, se escrie de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt: 1. Una sesiune parochială de 30 jugere pământ, parte arător, parte fânaș; . Un intravilan de 1/2 jugere; 3. Un estravilan de 1/3 jugere; 4. Birul și stolele usuate dela 190 numere de case; 5. Eventuala întregire dela stat, după cvalificațiunea alegândului paroch.

Recurenții sunt avisați, ca recursese lor, instruite cu documentele recerute-legale, pentru parochii de cl. III., și adresate comitetului par. din Bruznic, să le substearnă subscrisului protopresbiter Voicu Hamsea, în Lipova (Lippa), până la termenul susindicat; precum și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bruznic, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Bruznic, în 8/21 Decembrie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, protopop.

—□—

2—3

Conform ordinului Ven. Consistor din 5/18 Septembrie 1902 Nr. 5157 se escrie de nou concurs pentru parochia de classa I. cu termen de alegere 30 de zile după aceasta publicare pentru îndeplinirea parochiei din **Checia-română** protopresbiteratul B. Comloș devenită vacantă prin strămutarea părintelui Gavriil Selegian la Maierele Timișorii.

Venitele parochiei sunt: sesiunea parochială cu aparțințele ei, birul și stola usuată.

În lipsa de recurenți calificați pentru parochia de classa I. se vor admite și recurenți cvalificați pentru parochii de classa II.

Dările și echivalentul sesiunii le va suporta alegândul preot, care va avea a se îngriji și de cortel din al său, îndatorându-se a catechisa în școalele noastre confessionale ort. române din loc fără renumerație.

Recurenții au a-și înainta recursese lor instruite ocnfor §. 15 litera a) din Regulamentul pentru pa-

rochii. Prea On. Domn Miulescu, protopresbiter în B. Comloș, adresate comitetului parochial pe lângă stricta observare a §-lui 18 din Regulamentul pentru parochii și a se presenta în sfânta biserică din Checia română spre ași arăta desteritatea în cele rituale și omiletică.

Din ședința comitetului parochial ținută în Checia română, la 7/20 Noembrie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protopresbiter.

3—3

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorescă din **Germata** (tractul Ienopolei), prin aceasta se escrie concurs pe durata de 30 de zile după prima publicare.

Salarul e 600 coroane, în care sunt compute și lemnele învățătorului, mai departe dreptul de pășunat alor 3 vite, pentru care se capătă desdau-nare de 20—30 coroane, apoi stolele îndatinate dela mort mare 1 cor., dela mort mic 40 fileri, — cvartir și grădină.

Recurenții au a se presenta în biserică spre a-și face cunoștință cu alegătorii și a-și trimite recursese pe calea P. On. oficiu protopresbiteral,

Germata, la 2 Decembrie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBAN, protopresbiter.

3—3

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei vacante de a III-a clasă din comuna **Coroiu**, protopopiatul Beliului cu încuviințarea Venerabilului Consistor de datul 25 Decembrie v. a c. Nr. : 054/161 B. se publică concurs cu termen de alegere în 29 Decembrie a. c. (11 Ianuarie 1903).

Emolumentele sunt următoarele: a) pământ arător de 9 cubule; b) dela 60 N-re case câte o jumătate măsură bucate, parte grâu, parte cucuruz; c) dela fiecare casă câte o zi de lucru; d) stolele îndatinate. Întregirea dotațiunii din vistieria statului până la 800 cor., — pentru preotul cu pregătire sub 8 clase gimn. 774 cor. 90 bani, în această sumă e cuprins și re-lutul de cvartir, de care dar' se va îngriji alegândul preot.

Alesul preot pe baza concludului din anut 1902 Nr. 119 a Ven. Sinod eparhial va fi îndatorat a prevedea regulat catechisările școlariilor din loc fără remunerare separată pentru aceasta.

Reflectanții sunt poftiți ca suplicele lor adresate comitetului parochial din Coroiu până în preziua alegerii să le înainteze la subscrisul protopop în F.-Győrös, p. u. Tenke, având până cu 8 zile înainte de alegere cu observarea §. 18 din Regulamentul pentru parochii a se presenta la sf. biserică din Coroiu pentru a cânta, respective a celebra și predica.

Coroiu, la 25 Octombrie v. 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PETRU SERB, protopresbiter.

3—3

—□—